

Zadanie 3.1. Monitorowanie i prognozowanie uwarunkowań ekonomicznych produkcji sadowniczej

Okres realizacji: 2008-2014

Kierownik zadania: dr Krzysztof Zmarlicki

Wykonawcy: dr P. Brzozowski, mgr M. Karmańska

Celem badań jest ocena bieżąca i określenie możliwości zdynamizowania rozwoju produkcji sadowniczej przy udziale grup producentów owoców i warzyw, poznanie czynników wspomagających i ograniczających ich powstawanie i funkcjonowanie.

W 2013 roku badano jak przynależność do grupy producenckiej wpływa na efektywność ekonomiczną gospodarstwa. Badania opłacalności produkcji prowadzono w 30 gospodarstwach, właściciele 16 gospodarstw byli członkami grup producenckich, pozostali prowadzili sprzedaż indywidualnie. Średnia powierzchnia sadu jabłoniowego w gospodarstwie członka grupy producenckiej wynosiła 9,45 ha, u sadowników niezrzeszonych - 7,35 ha. Dochodowość produkcji jabłek była większa w gospodarstwach należących do grup producenckich (GP), o czym świadczy większa wartość dochodu czystego netto na ha. Po uwzględnieniu powierzchni sadu w gospodarstwie dochód ten był o 30,3% większy w gospodarstwach członków GP. Dzięki wspólnemu użytkowaniu sortowni, pakowni i chłodni koszty przygotowania do sprzedaży i przechowywania były o ok. 75% niższe u członków GP. Koszty sprzedaży były natomiast aż o 80% niższe w przypadku członków GP w stosunku do sadowników niezrzeszonych. Sadownicy w GP ponosili nieco wyższe (o 5,6%) nakłady na produkcję jabłek w sadzie. Przyczyniły się do tego większe nakłady na ochronę i nawożenie, co przekładało się na jakość owoców. Ponadto czas zaoszczędzony na sprzedaży owoców pozwalał na zwiększenie nakładów pracy własnej na czynności w sadzie. Ogólnie, dzięki eliminacji tej czasochłonnej i mało efektywnej sprzedaży sumaryczne nakłady pracy własnej i donajętej w odniesieniu do 1 ha sadu były niższe w gospodarstwach członków GP. Wspólna sprzedaż i przechowywanie istotnie zmniejszyły nakłady na zużycie paliw i energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 ha sadu w gospodarstwach członków GP. Wyniki badań świadczą o większej produktywności sadów członków należących do GP oraz większej ich dochodowości, tym samym o większej konkurencyjności gospodarstw w grupach producenckich. Produkcja towarowa w gospodarstwach członków grup wynosiła 305854 PLN w przeliczeniu na gospodarstwo i była o 2,6% większa niż w przeciętnym gospodarstwie niezrzeszonych sadowników. Dochód czysty netto zarówno w odniesieniu do 1 ha sadu, jak i w przeliczeniu na gospodarstwo, był wyższy w grupach producenckich. Gospodarstwa członków grup producenckich przynosiły średnio 103455 PLN dochodu czystego netto, gospodarstwa sadowników niezrzeszonych średnio 78461 PLN tj. o 24,1% mniej. W gospodarstwach członków grup producenckich jednostkowe koszty produkcji były o około 30% niższe niż w gospodarstwach niezrzeszonych sadowników z powodu wspólnego użytkowania chłodni, sortowni i pakowni owoców. Przewiduje się, że liczba sadowników przyłączających się do grup producenckich wzrośnie w najbliższych latach zwłaszcza, jeśli popyt na rynkach zagranicznych i opłacalność produkcji jabłek zmniejszą się. Grupy producenckie są lepiej na taką ewentualność przygotowane, gdyż większość z nich ma stałych odbiorców.